

केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजना
राज्यस्तरीय व जिल्हास्तरीय सूक्ष्म सिंचन
समित्यांची स्थापना करणेबाबत -

महाराष्ट्र शासन
शासन निर्णय क्र.एसडीआय १६०६/प्र.क्र.१४७/४ अ
कृषि,पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
मंत्रालय विस्तार ,मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक : २७ जुलै, २००६

वाचा :

- १) केंद्रीय कृषि मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.११-१/२००६ /हॉल्ट्रीकल्चर, दि.२५/१/२००६.
- २) शासन निर्णय कृषि व पदुम विभाग, क्र.एसडीआय १६०५/प्र.क्र.११०/४ अ, दि ३१/३/२००६.
- ३) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांचे पत्र क्र.सीआरएस-०८-०६-०७,फलो-६/३२७, दि.२२/५/२००६.

प्रस्तावना

उपलब्ध पाण्याच्या साठ्याचा काटकसरीने आणि नियोजनबद्ध वापर करण्याकरिता ठिबक व तुषार सिंचन पद्धतीचा अवलंब राज्यातील शेती विकासासाठी करण्यात येत आहे. तुषार व ठिबक सिंचन कार्यक्रमाचा प्रसार व प्रचार योग्यप्रकारे व परिणामकारकपणे करण्याकरिता राज्य पुरस्कृत व केंद्र पुरस्कृत योजना स्वतंत्रपणे राबविण्यात येत होती. केंद्र शासनाने राज्यात राबविण्यात येत असलेल्या केंद्र पुरस्कृत ठिबक व तुषार सिंचन योजनेचे एकत्रिकरण करून सुधारित केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजना ५० टक्के अनुदानावर सन २००५-२००६ पासून राज्यात राबविण्यास संदर्भाधिन दिनांक २५ जानेवारी, २००६ च्या पत्रान्वये प्रशासकीय मान्यता दिली आहे. त्यानुसार सदर योजना सन २००५-२००६ पासून राज्यात राबविण्यास दिनांक ३१ मार्च, २००६ च्या शासन निर्णयान्वये राज्य शासनाची प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. प्रस्तूत योजनेच्या अंमलबजावणीकरिता केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार राज्यस्तरीय व जिल्हा स्तरीय समित्या स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

केंद्र शासनाने संदर्भाधिन दि.२५ जानेवारी, २००६ च्या पत्रान्वये निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांच्या अधिन राहून सन २००५-२००६ मध्ये केंद्र पुरस्कृत तुषार व ठिबक सिंचनाकरिता सूक्ष्म सिंचन योजना फलोत्पादन पिकांकरिता राज्यात राबविण्यास राज्य शासनाची प्रशासकीय मान्यता दिनांक ३१ मार्च, २००६ च्या शासन निर्णयान्वये देण्यात आलेली आहे. तसेच या योजनेची अंमलबजावणी प्रत्येक जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापित केलेल्या **कृषि तंत्रज्ञान व्यवस्थापन यंत्रणा** तथा **आत्मा** या स्वायत्त संस्थेमार्फत करण्यास संदर्भाधिन दि. ३१ मार्च, २००६ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. व **कृषि तंत्रज्ञान व्यवस्थापन यंत्रणा** तथा **आत्मा** ही अंमलबजावणी यंत्रणा म्हणून घोषित करण्यात आली आहे.

२. सदर योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीकरिता केंद्र शासनाच्या दिनांक.२५ जानेवारी, २००६ च्या पत्रासोबत प्राप्त झालेल्या मार्गदर्शक सूचनानुसार खालीलप्रमाणे राज्यस्तरीय/जिल्हास्तरीय समित्या स्थापन करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

(अ) राज्यस्तरीय सूक्ष्म सिंचन समिती.

राज्यात सूक्ष्म सिंचन योजनेची व्याप्ती अधिक वाढविण्याकरिता अनुषंगिक कार्यपद्धती व अंमलबजावणी धोरण निश्चित करण्याकरिता सचिव (कृषि) यांचे अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय समिती पुढीलप्रमाणे स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. या राज्यस्तरीय समितीची रचना व कार्य खालील प्रमाणे राहतील.

१	सचिव, (कृषि)	अध्यक्ष
२	सचिव, जलसंपदा	सदस्य
३	सचिव, ग्राम विकास	सदस्य
४	केंद्रीय कृषि मंत्रालयातील प्रतिनिधी	सदस्य
५	आयुक्त, कृषि	सदस्य
६	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन व औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे.	सदस्य

७	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, मुंबई	सदस्य
८	संशोधन संचालक, डॉ. पं.दे.कृ.वि. अकोला	सदस्य
९	संशोधन संचालक, म.फु.कृ.वि. राहुरी	सदस्य
१०	संशोधन संचालक, मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी	सदस्य
११	संशोधन संचालक, डॉ. बाळासाहेब सावत कोंकण कृषि विद्यापीठ, दापोली	सदस्य
१२	प्रिन्सीपल इन्व्हेस्टिगेटर, प्रिन्सीजन फार्मींग डेव्हलपमेंट सेंटर, म.फु.कृ.वि. राहुरी	सदस्य
१३	व्यवस्थापकीय संचालक अथवा त्यांचे प्रतिनिधी, नाबार्ड, मुंबई	सदस्य
१४	राज्याच्या अग्रणी बँकेचे अध्यक्ष अथवा त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
१५	राज्यस्तरीय फलोत्पादन पीक उत्पादन संघ (महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळाचे नियुक्त सदस्य)	सदस्य
१६	अध्यक्ष, इरिगेशन असोसिएशन ऑफ इंडिया, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	सदस्य
१७	अध्यक्ष, महाड्रीप, पुणे	सदस्य
१८	विभाग प्रमुख, (फलोत्पादन कृषि विद्या,) महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी	सदस्य
१९	विभाग प्रमुख, (मृदशास्त्र) मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी	सदस्य
२१	विभाग प्रमुख, (कृषि अभियांत्रिकी) डॉ. बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ, रत्नागिरी	सदस्य
२२	विभाग प्रमुख, (जलव्यवस्थापन) डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला	सदस्य
२३	संचालक, महाराष्ट्र भूजल सर्वेक्षण यंत्रणा, पुणे	सदस्य
२४	तांत्रिक संचालक, राष्ट्रीय माहिती केंद्र, पुणे	सदस्य
२५	संचालक फलोत्पादन	सदस्य सचिव

राज्यस्तरीय समितीच्या बैठकीकरिता आवश्यकतेनुसार शासकीय अधिकारी / तज्ञ व्यक्ति यांना आमंत्रित करण्यास समितीचे अध्यक्ष यांना अधिकार राहतील. जिल्हानिहाय भौतिक व आर्थिक प्रगतीची माहिती व तपशिल वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी राज्यस्तरीय समितीची राहिल.

राज्यस्तरीय सूक्ष्म सिंचन समितीची कार्ये :

- i) राज्यातील विविध भागातील पीके व तंत्रज्ञानाची व्यवहार्यता याबाबत पायाभूत सर्वेक्षण करणे.
- ii). राज्यातील विविध जिल्ह्यात योजना अंमलबजावणी प्रभावीपणे राबविण्यावर भर देणे.
- iii) योजनेच्या अंमलबजावणी करणा-या जिल्ह्यातील यंत्रणांना योजनेचा राज्य हिस्सा वेळेवर उपलब्ध करून देण्याकरीता कार्यवाही करणे.
- iv) राज्याचा एकत्रित जिल्हानिहाय कृति आराखडा अंतिम करून केंद्र शासनास सादर करणे.
- v). राज्यस्तरावर नोंदणी केलेल्या सूक्ष्म सिंचन उत्पादकांची यादी तसेच किंमतीची यादी अंमलबजावणी यंत्रणेस आणि जिल्हास्तरीय सूक्ष्म सिंचन समितीस वितरित करणे.. सूक्ष्म सिंचन यंत्रणा बसविण्या अगोदर लाभधारकाने स्वतः किंवा बँकेमार्फत सूक्ष्म सिंचन उत्पादकांना अदा करावयाची रक्कम कळविणे.
- vi). शेतक-याना वित्तीय संस्था मार्फत कर्ज पुरवठ्यासाठी पाठपुरावा करणे.
- vii) प्रिन्सीजन फार्मींग डेव्हलपमेंट सेंटर मार्फत शेतकरी / अधिकारी / सहकारी संस्था / स्वयंसेवी संस्था / उद्योजकांना प्रशिक्षण देणे व विस्तार कार्यक्रम आयोजित करणे.

(ब) जिल्हास्तरीय सूक्ष्म सिंचन समिती :-

राज्यात सूक्ष्म सिंचन योजनेची व्याप्ती अधिक वाढविण्याकरिता अनुषंगिक कार्यपद्धती व अंमलबजावणी धोरण निश्चित करण्याकरिता सचिव (कृषि) यांचे अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय समिती पुढीलप्रमाणे स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. या राज्यस्तरीय समितीची रचना व कार्य खालील प्रमाणे राहतील. जिल्हास्तरावर जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखाली गठित करावयाच्या समितीची रचना व कार्य खालील प्रमाणे राहतील.

१	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२	मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	सदस्य
३	अधिक्षक अभियंता, पाटबंधारे विभाग	सदस्य
४	पीक उत्पादन संघ, (महा राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळाचे नियुक्त सदस्य)	सदस्य
५	कृषि विज्ञान केंद्र, (एक प्रतिनिधी)	सदस्य
६	व्यवस्थापक, जिल्हा अग्रणी बँक	सदस्य
७	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,	सदस्य सचिव

जिल्हास्तरीय सूक्ष्म सिंचन समितीची कार्ये.

- अंमलबजावणी यंत्रणे तयार केलेल्या सूक्ष्म सिंचन योजनेच्या कृति आराखडाचा आढावा घेवून राज्यस्तरीय सूक्ष्म सिंचन समितीमार्फत केंद्रीय कृषि मंत्रालयाकडे सादर करणे.
- वित्तीय संस्थांमार्फत सूक्ष्म सिंचनासाठी शेतकऱ्यांना कर्ज उपलब्ध होण्यासाठी उचित उपाययोजना करणे.
- सूक्ष्म सिंचन योजना अंमलबजावणीचा भौतिक व आर्थिक प्रगतीचा आढावा घेवून सनियंत्रण ठेवणे.
- आत्मा या अंमलबजावणी यंत्रणेमार्फत सादर करण्यात येणा-या उपयोगिता प्रमाणपत्राचा आढावा घेणे
- राज्यस्तरीय समितीला दरमहा अहवाल सादर करणे .

३. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजनेकरिता राज्यस्तरिय तांत्रिक सहाय्यता गट स्थापन करण्याबाबतचे आदेश स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येत आहेत.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(आ.भ.रामटेके)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन,

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रति,

प्रधान सचिव , जलसंपदा विभाग मंत्रालय , मुंबई
प्रधान सचिव, (ग्रामविकास) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
आयुक्त (कृषी), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन व औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळ मर्या. मुंबई
सहसचिव कृषि मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली (पत्राने)
कुलगुरु सर्व कृषि विद्यापिठे
महाव्यवस्थापकीय संचालक , नाबार्ड मुंबई.

अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, राज्य अग्रणी बँक(बँक ऑफ महाराष्ट्र), लोकमंगल, पुणे
संचालक (फलोत्पादन), कृषी आयुक्तालय, पुणे
संचालक, महाराष्ट्र भूजल सर्वेक्षण यंत्रणा, पुणे
तांत्रिक संचालक, राष्ट्रीय माहिती केंद्र, पुणे
सर्व संचालक / सहसंचालक , कृषी आयुक्तालय, पुणे -५
सर्व जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष, कृषि तंत्रज्ञान व्यवस्थापन यंत्रणा (आत्मा)
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा
संशोधन संचालक, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ अकोला,
संशोधन संचालक, महात्माफुले कृषि विद्यापीठ, राहूरी, जि.अहमदनगर
संशोधन संचालक, महाराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी
संशोधन संचालक, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली.
प्रिन्सीपल इन्व्हेस्टिगेटर प्रिसिजन-फार्मींग डेव्हलपमेंट सेंटर- म.फु.कृ.वि. राहूरी,
अध्यक्ष, इरिगेशन असोसिएशन ऑफ इंडिया, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
अध्यक्ष, महाड्रीप, पुणे,
व्यवस्थापक, जिल्हा अग्रणी बँक, द्वारा राज्य अग्रणी बँक (बँक ऑफ महाराष्ट्र), लोकमंगल, पुणे
राज्यस्तरीय फलोत्पादन पीक उत्पादन संघ/जिल्हा पीक उत्पादन संघ द्वारा संचालक फलोत्पादन, पुणे
विभागीय कृषी सहसंचालक (सर्व)
प्रकल्प संचालक आत्मा तथा जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी (सर्व)
कृषी विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
मुख्य वित्त व लेखाधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
महालेखापाल महाराष्ट्र १ / २, मुंबई / नागपूर (लेखा परिक्षा / लेखा अनुज्ञेयता)
सर्व विधान मंडळ सदस्य, द्वारा विधान मंडाला सचिवालय, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
नियोजन विभाग / वित्त विभाग / ग्रामविकास विभाग , मंत्रालय , मुंबई ३२,
सर्व सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी (कृषी), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय , मुंबई ३२,
निवडनस्ती.